

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De staatssecretaris van Veiligheid en
Justitie
mr. F. Teeven
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Directie Strategie en
Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

Correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t 070-361 97 23
f 070-361 97 46
www.rechtspraak.nl

datum 20 september 2012
van Strategie & Ontwikkeling
doorkiesnummer 070 - 361 9721
e-mail voorlichting@rechtspraak.nl
uw kenmerk 5718697/11/6
onderwerp Nader advies conceptwetsvoorstel tot Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met de invoering van adolescentenstrafrecht

Geachte heer Teeven,

Bij ambtelijke e-mail van 27 juli 2012 van de Directie Wetgeving van uw ministerie is de Raad voor de rechtspraak (de "**Raad**") verzocht te reageren op een voorgenomen aanpassing van het conceptwetsvoorstel tot Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met de invoering van adolescentenstrafrecht (het "**Wetsvoorstel**"). Gezien de aard en de strekking van die aanpassing wenst de Raad door middel van een formeel advies zijn standpunt aan u te laten weten.

De voorgenomen aanpassing van het Wetsvoorstel

De aanpassing is mede ingegeven door een suggestie van de Raad in zijn advies van 23 maart 2012 met betrekking tot het Wetsvoorstel en strekt tot het scheppen van de mogelijkheid om een verdachte die wordt vervolgd ter zake van feiten die hij als minderjarige heeft begaan, en ter zake van feiten die hij als meerderjarige heeft begaan, voor die feiten gelijktijdig door een rechter te laten berechten. In voornoemd advies wordt daarover het volgende opgemerkt:

Zonder aanpassing van de strafvorderlijke bepalingen zal ook na invoering van het Wetsvoorstel een verdachte die wordt verdacht van een strafbaar feit, gepleegd vóór zijn 18e verjaardag, en van een strafbaar feit, gepleegd ná zijn 18e verjaardag, voor verschillende rechters worden vervolgd, namelijk de kinderrechter voor het eerstgenoemde feit en de gewone strafrechter voor het laatstgenoemde. Dit zal leiden tot twee vonnissen: één door de kinderrechter na behandeling van de zaak met gesloten deuren en één door de gewone strafrechter na behandeling van de zaak in het openbaar. Onder de nieuwe regeling kan dit voor 18 tot 23-jarigen tot gevolg hebben dat in beide zaken het jeugdstrafrecht wordt toegepast. Het een en ander komt de doelmatige berechting van deze groep verdachten niet ten goede.

Om aan deze suggestie uitvoering te geven wordt, onder vernummering van het huidige derde lid tot het vierde lid, aan artikel 488 van het Wetboek van Strafvordering een nieuw derde lid voorgesteld dat luidt:

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 20 september 2012
pagina 2 van 4

3. De bepalingen van deze afdeling kunnen ook worden toegepast in verband met een strafbaar feit of strafbare feiten die zijn begaan nadat de verdachte de leeftijd van 18 jaren heeft bereikt indien de vervolging van dat feit of deze feiten gelijktijdig plaatsvindt met de vervolging ter zake van een strafbaar feit bedoeld in het tweede lid.

In de hiervoor genoemde ambtelijke e-mail wordt de vraag gesteld of deze oplossingsrichting voldoende tegemoet komt aan de wens van de Raad.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

Advies

Het verheugt de Raad dat zijn suggestie wordt overgenomen. Als gezegd, komt dit de doelmatigheid van de berechting van de desbetreffende groep adolescenten ten goede. De Raad heeft enige inhoudelijke opmerkingen met betrekking tot de wijze waarop dat wordt vormgegeven.

1. Algemene opmerking

De keuzemogelijkheid van de kinderrechter om (materieelrechtelijk) verschillende sanctiestelsels toe te passen (bijvoorbeeld het jeugdstrafrecht voor de feiten die de verdachte als minderjarige heeft gepleegd, en het commune strafrecht voor de feiten die de verdachte als meerderjarige heeft begaan) dient naar het oordeel van de Raad te worden gehandhaafd.

2. Andere opmerkingen

De tekst van het voorgestelde derde lid van artikel 488 Sv leidt tot de volgende opmerkingen.

Het woord “kunnen” in het tekstdeel “...kunnen ook worden toegepast...” impliceert een keuzemogelijkheid. Onduidelijk blijft echter op grond van welke criteria moet worden bepaald of genoemde bepalingen wel of niet zullen worden toegepast. Het is daarom gewenst dat voor een gelijktijdige berechting (ook) een inhoudelijk criterium in de wet wordt opgenomen, bijvoorbeeld dat gelijktijdige berechting kan plaatsvinden indien dat voor een goede rechtsbedeling is aangewezen. Dit criterium kan als bevoegdheidsvoorwaarde worden geformuleerd, maar ook als afwijzingsgrond voor gelijktijdige behandeling. Een dergelijke formulering zou onduidelijkheden over het verband tussen de

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechteren zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 20 september 2012
pagina 3 van 4

feiten (deels) kunnen voorkomen. Het begrip ‘gelijktijdige vervolging’ is (immers ook) niet helemaal duidelijk.

Ook is het gewenst dat in de wet wordt aangegeven wie bepaalt dat de feiten gelijktijdig door de kinderrechter worden berecht. Aangewezen lijkt, zoals bij de politierechter, dat de officier van justitie het voortouw heeft (vgl. art. 368 Sv), maar dat de kinderrechter de bevoegdheid krijgt de feiten die als meerderjarige zijn gepleegd, te verwijzen naar de gewone strafrechter (vgl. art. 369, lid 2, Sv).

Ingevolge het tekstdeel ‘*De bepalingen van deze afdeling...*’ zijn alle bepalingen van Tweede Afdeling van Boek IV, Titel II van het Wetboek van Strafvordering ook van toepassing op feiten die de verdachte na het bereiken van de leeftijd van 18 jaren heeft begaan, zoals:

- de ambtshalve toevoeging van een raadsman (art. 489 Sv);
- de onverwijld kennisgeving van het bevel tot inverzekeringstelling aan de Raad voor de kinderscherming (art. 491 Sv);
- de kinderrechter treedt op als rechter-commissaris inzake de toepassing van de voorlopige hechtenis (art. 492 Sv);
- schorsing van de tenuitvoerlegging van het bevel tot voorlopige hechtenis van de verdachte hetzij onmiddellijk hetzij, na een bepaald tijdsverloop (art. 493 Sv);
- het inwinnen van inlichtingen omtrent de persoonlijkheid en de levensomstandigheden van de verdachte bij de Raad voor de kinderscherming (art. 494 Sv).

Naar het oordeel van de Raad kan dit niet de bedoeling zijn. Teneinde de gelijktijdige berechting mogelijk te maken zonder alle overige bepalingen uit de Tweede Afdeling van toepassing te laten zijn op de feiten die zijn begaan nadat de verdachte de leeftijd van achttien jaren heeft bereikt, acht de Raad een alternatieve oplossingsrichting mogelijk. De Raad veroorlooft zich die richting door middel van een concrete suggestie voor een bepaling onder woorden te brengen. Deze bepaling zou in de buurt van artikel 495 Sv een plaats kunnen krijgen:

De kinderrechter is ook bevoegd kennis te nemen van een strafbaar feit of strafbare feiten die zijn begaan nadat de verdachte de leeftijd van achttien jaren heeft bereikt indien de vervolging van dat feit of deze feiten gelijktijdig plaatsvindt met de vervolging van verdachte ter zake van een strafbaar feit als bedoeld in artikel 488 tweede lid.

Voorts merkt de Raad op dat de voorgestelde aanpassing de mogelijkheid open lijkt te laten dat de bepalingen van de Tweede Afdeling ook kunnen worden toegepast indien sprake is van een minderjarige medeverdachte. Ook dat kan naar de mening van de Raad niet de bedoeling zijn. De Raad adviseert daarom om, overeenkomstig de hiervoor genoemde alternatieve tekst, aan de laatste zin van het voorgestelde artikel, ná ‘(...) met de vervolging’, toe te voegen: ‘(...) van verdachte (...)’

De voorgestelde aanpassing roept verder de vraag op of één vonnis kan worden gewezen indien de kinderrechter de strafbare feiten die verdachte als minderjarige heeft gepleegd gelijktijdig berecht met de feiten die de verdachte als meerderjarige heeft gepleegd, maar besluit bij de strafoplegging (materieelrechtelijk) verschillende sanctiestelsels toe te passen (te weten het jeugdstrafrecht en het commune strafrecht). De Raad is van oordeel dat het ook in dat geval met het oog op doelmatigheid en duidelijkheid zeer wenselijk is om één beslissing te kunnen wijzen. In die beslissing kan dat tot

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 20 september 2012
pagina 4 van 4

uitdrukking worden gebracht door aan te geven ten aanzien van welk(e) feit(en) het jeugdstrafrecht is toegepast en ten aanzien van welk(e) feit(en) het commune strafrecht, vanzelfsprekend met daarbij de toepasselijke wetsartikelen en de opgelegde sanctie(s).

De Raad adviseert in de voorgenomen aanpassing van het Wetsvoorstel voornoemde opmerkingen punten te verwerken. De Raad is bereid over de nadere concretisering mee te denken.

3. Werklastgevolgen

De voorgenomen aanpassing heeft (per saldo) geen werklastgevolgen voor de (jeugd)strafrechter. De Raad vraagt daarbij wel aandacht voor de hiervoor geopperde wens om in zaken waarin zowel het materiële jeugdstrafrecht als het materiële commune strafrecht wordt toegepast, één vonnis te kunnen wijzen.

Slot

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op andere belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren.

Hoogachtend,

mr. F.W.H. van den Emster
Voorzitter